

Originell man i Frinnaryd stor dokumentärfotograf

Som ett tungt vägande lokalt inlägg i den pågående debatten (initierad av bl a Josef Rydén i Nässjö) kan man se den i dagarna utgivna boken "Frinnaryd i Småland - Bygdefotografen Oskar Jaréns värld". Jönköpings läns museum står som utgivare. På museet pågår en utställning med samma namn fram till den 27 november.

Huvudförfattare är Frinnaryds-bördige lektorn Henry Sjöstrand, senast aktuell genom sitt arbete med Frinnaryds hembygdssocietets sockenbok 1979-80.

Den boken gav en första vink Öskar Jaréns mångåriga fotografiska om den märkliga småvuxne post-fiska arbetet. Det omspann ett mästarens och fotografens Oskar brett register av det liv som Jaréns dokumentära gärning i levdes i en bygd och på en ort som vad Sjöstrand kallar en bryt-denna. Naturligt är att det blev en nings- och skämingspunkt mellan viss tyngdpunkt i dokumentationen gammalt och nytt. Det gamla av jordbruksmiljöer och representerades av Frinnaryds by jordbruksbefolkning. Bilder finns med dess hävdvunna månghundra år från praktiskt taget alla verksamhets-åriga bondetraditioner och det heter på en småländsk bondgård i nya av stationssamhället som början av seklet.

hörde mera samman med industrialismen och de moderna kommunikationernas framväxt.

Här får man nu i sin hand en bok som genast känns angelägen ur dokumentär och kulturhistorisk synpunkt, begränsad visserligen till en liten nordsmåländsk ort men i mycket allmängiltig för sin tid för svensk landsbygd i allmänhet och småländsk i synnerhet. Det lokala behöver ju heller inte alltid utesluta det universella. Den lilla världen behöver nödvändigtvis inte vara någon trång värld. Och i relation till vår egen tid finns det många förbindelsestrådar.

Under senare år har bildmaterialets dokumentära värde i folklivsskildringen allt mer uppmärksammas. Om bygdefotografernas stora insatser härvidlag ger landsantikvarie Gunnar Lindqvist, en fin skildring. En av de stora i .genren var Christian August Hultgren (1869-1961) i Ydre, vida känd och uppmärksam under senare år.

BRETT REGISTER

Förtrogenheten med miljön i stort och smått och en säker blick för de bildmässiga möjligheterna jämte ett ömsesidigt förtroende tycks ha skapat en god grund för

Frinnaryds karaktär av nybyggarsamhälle efter järnvägens tillkomst på 1870-talet lyser givetvis igenom i bildskildringen. I mycket var det en spännande tid som Oskar Jarén var verksam under, att han under en period var poststationsföreståndare betydde sannolikt att han mer än andra i bygden förnam tidens omvälvande vindar och därmed också insåg vikten av att i tid föreviga det som kanske om bara några få år skulle tillhöra det förflutna.

Att bläddra i boken "Frinnaryd i Småland" ger anledning till funderingar kring människors liv och leverne för en mansålder tillbaka, en resa i tankarna bakåt som det är nyttigt att göra ibland. Man kan t ex fråga sig om människorna var lyckligare eller mera tillfreds då än nu, uttrycket "den gamla goda tiden" gör sig påmint i det här sammanhangen. Sjöstrand kommer in också på dessa tankegångar.

OFTA HÅRT LIV Den lugna rytmen och den stilla glädjen som man förnimmar i vissa bilder, speciellt jordbruksbilderna, skulle kunna tyda på att stress var ett okänt begrepp på den tiden. Men att idealisera gamla tider är alltid farligt. Folk i allmänhet fick slita hårt för brödfödan, vissa bilder ger en antydning om att det fanns i förtid utslitna människor också i början av det här seklet liksom givetvis långt tidigare. Omåttligt supande var heller inget ovanligt. Ett sunt och roligt fritidsliv är dock det dominerande draget.

Man kan när det gäller Oskar Jarén också tala om folktypsfotograferingar. Det var sällsynt att folk på den tiden kostade på sig fotografering. När Jarén dök upp, som här framför stugan, var det extra högtidligt.

Oskar Jarén fotoinventerade folk och miljöer, livsstil och arbetsliv, allt av stort dokumentärt värde.

Intressant att notera är det der en rad exempel på. Att utbredda husbehovsodlandet hos fotografen i begåvade människors tätortsborna, en återgång till händer kan bli till konstverk detta kan vi nu se på 80-talet i och vittnar Oskar Jaréns livsgärning om. Frinnaryd kan vara stolt över

Hur genomsnittsfamiljerna en sådan förmedlare av kulturhade det för en mansålder sedan ger historia till eftervärlden. Oskar Jaréns heminteriörsbil-